

Piotr Chojnacki

Posiedzenie naukowe Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK dnia 21.IX.1961

Collectanea Theologica 32/1-4, 227-228

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rezultatem Kongresu były uchwały ożywienia kontaktów między badaczami, a także przyspieszenie wydania niektórych dzieł filozofów arabskich (Avicenna).

Następny Kongres ma się odbyć za trzy lata w Paryżu.

Ostatniego dnia Kongresu odbyło się posiedzenie członków Towarzystwa Międzynarodowego do badań Filozofii średniowiecznej celem wybrania prezesa na miejsce ustępującego prof. dr A. Mansiona. Głosy były podzielone, jedne padły na prof. P. Wilperta, drugie na prof. dr Maurice de Gandillac z Paryża.

Na zakończenie Kongresu przemawiał Minister Kraju Północnej Nadrenii i Westfalii na temat: „Średniowiecze i humanizm”.

Kongres zakończył się wspólnym obiadem w mensa academica, dając w ten sposób okazję uczestnikom do wymiany wrażeń i osobistych zainteresowań naukowych.

Piotr Chojnacki

POSIEDZENIE NAUKOWE WYDZIAŁU FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ ATK DNIA 21. IX. 1961

Dnia 21. XI. 1961 r. odbyło się w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie posiedzenie naukowe Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej przy udziale pomocniczych pracowników nauki tegoż Wydziału i przy udziale zaproszonych Profesorów innych Wydziałów, a także magistrantów i doktorantów.

Na posiedzeniu tym ks. prof. dr P. Chojnacki dał sprawozdanie z II Międzynarodowego Kongresu dla badań filozofii średniowiecznej. Po sprawozdaniu został przedstawiony referat wygłoszony przez ks. Chojnackiego na tymże Kongresie pt.: „Dwie koncepcje epistemologiczne metafizyki u Tomasza z Akwinu”.

Po referacie nastąpiła dyskusja przeważnie dotycząca twierdzeń wysuniętych przez referenta.

Ks. prof. dr W. Urmanowicz podkreślał, że metafizyka jest nauką chociaż nie posługuje się dowodem, jak matematyka lub fizyka, gdyż dzięki abstrakcji intelektualnej dochodzi do pojęć o treści koniecznej i transcendentalnej.

Ks. referent odpowiedział, że w myśl terminu „nauka” zdefiniowanego przez Arystotelesa i Tomasza, metafizyka formalnie nie spełniałaby tej definicji, tzn. jako nauka o dowiedzionych koniecznie twierdzeniach przez ich wywód z innych koniecznych twierdzeń ostatecznie pierwszych. Czyli jako rozważająca twierdzenia najpierwsze nie może ich dowodzić. Można nazywać rozważania dotyczące pierwszych pojęć i twierdzeń pierwszych wiedzą, nauką w sensie mniej rygorystycznym niż podaje definicja nauki, a więc jako poznawanie twierdzeń zasadniczych, koniecznych. Definicja arystotelesowska i tomistyczna nauki uwzględnia konieczność poznania tak co do formy, jak i co do materii. Twierdzenia metafizyczne mają konieczność co do materii, co do treści, ale nie miałyby formy naukowej, bo są niewywodliwe z innych. Zatem nie mają konieczności wyvodu, chociaż cechuje je konieczność w tym sensie, że są niezbędnymi założeniami dla wszelkich wywodów potocznego poznania, a także poznania naukowego, o ile ono jakoś bazuje na poznaniu potocznym.

X. Iwanicki zwrócił uwagę, że dowód apagogiczny używany w metafizyce posiada nie mniejszą wagę niż dowód wprost, stanowi bowiem odmianę dowodu regresywnego, w którym zamieniamy dowodzenie na wnioskowanie z tą różnicą, że nie szukamy racji dla twierdzenia dowodzonego, tylko przyjmujemy za punkt wyjścia zaprzeczenie tego twierdzenia, i szukamy jako następnika takiego zdania, które by się okazało fałszywe. Fałszywy bowiem następnik daje prawo wnosić o fałszywości zaprzeczenia w poprzedniku, czyli o prawdziwości zdania zaprzeczonego.

X. Chojnacki podkreślił więcej regresywny charakter dowodów możliwych w ogóle w metafizyce, a następnie uwydatnił różnicę dużą między rozumowaniem redukcyjnym w naukach pozytywnych a dowodzeniem regresywnym w metafizyce, w której chodzi o podanie racji wewnętrznej i pierwszej, gdy w naukach pozytywnych chodzi o podanie zewnętrznych, zjawiskowych warunków tłumaczonego zjawiska.

Piotr Chojnacki